

Speciální učebna psychologie na brněnské Střední policejní škole je pro kurzy antikonfliktních týmů takřka ideálním prostředím

DOKUD VYHRÁVÁ ROZUM

Pavilon V se v areálu brněnské Střední policejní školy nehledá snadno. Abyste ho našli, musíte totiž napřed vstoupit do prosklené haly, označené velkou literou U, projít do prosluněného atria – a vlevo na skleněných dveřích spatříte velké písmeno V. Pak už ale stačí jen vyběhnout do prvního patra – víc jich tenhle úhledný domeček nemá – otevřít dveře a octnete se ve zdejší speciální učebně psychologie.

Vyznačuje se tím, že má sice tabuli, nikoli však černou, nýbrž bílou, a navíc ji často skrývá promítací plátno. Nabízí ovšem i leccos z moderních audiovizuálních didaktických výmyslů. Stolky pro posluchače nestojí spořádaně v řadách za sebou. Vytvářejí podle stěn velký čtverec, pozorní studenti sedí po jeho vnějších stranách – a uprostřed je jakýsi parket, kde se ovšem netančí. Odehrávají se na něm modelové situace. Právě tu probíhá speciální kurz pro tak řečené antikonfliktní týmy. Novinka, jež se jako nápad zrodila letos v zimě, na jaře se dočkala pilotní předpremiéry – a s podzimem první reprízy. Sjelo se na ni patnáct frekventantů ze tří krajů republiky, aby se tu učili předcházet střetům – v situacích, jež hrozí výbuchem násilí. Tedy při demonstracích a jiných protestních shromážděních...

„Na začátku byl loňský pobyt v Německu, přesně řečeno v Berlíně, kde s antikonfliktními týmy mají už letitou zkušenost,“ říká major Mgr. Milan Kroužil z Policejního prezidia, jeden z lidí, kteří se u vzniku antikonfliktních týmů a kurzu jim věnovaného pohybovali od

samého začátku. „Leccos jsme odkoukali, dostali jsme taky nějaké materiály – a v zimě letošního roku začali náš kurz připravovat.“

Getorem celé věci se stalo ředitelství Služby pořádkové a železniční policie ve spolupráci se skupinou vzdělávání, školství a sportu Policejního prezidia, odborem vzdělávání a správy policejního školství MV ČR – a ovšem i Střední policejní školou v Brně, jež nový kurz začala fakticky chystat a poskytla mu taky střechu nad hlavou a všechny ostatní náležitosti.

Šlo to dost rychle: v únoru první konzultace a příprava zadání, v dubnu rozkaz policejního prezidenta, který vznik antikonfliktních týmů umožnil. A v květnu už na brněnské Střední policejní škole první běh kurzu odstartoval.

„Zprvu jsme přesně netušili, co bychom vlastně měli učit,“ vzpomíná psycholožka Mgr. Jitka Jurásková, jež má ve škole antikonfliktní týmy na starosti. „Začali jsme tím, že jsme si ujasnili profil absolventa. Co by měl znát člověk, který náš kurz absolvuje. Původně se uvažovalo, že půjde o jistou obdobu vyjednačů, ale jejich práce je jiná. A taky jsme předem museli upřesnit, jací lidé by k nám do kurzu měli přicházet...“

Jasně bylo řečeno, že to musí být v první řadě policisté z výkonu – lidé zkušení, sociálně zralí, komunikativní, kteří dovedou řešit v kolektivu problémy, kteří ve svém pracovním týmu působí spíš smelujícím vlivem, než aby vyvolávali spory. A musí to být ovšem dobrovolníci, kteří budou mít o novou odbornost skutečný zájem, nikdo by neměl kurz „dostat rozkazem“!

„Do příprav se zapojily tři krajské Správy, Západočechi, Severočeši a Severomoravané,“ vypočítává major Kroužil. Všechny tři mají z poslední doby neblahé zkušenosti se střety s veřejností: první dva kraje zely na svém území technoparty, třetí mívá zcela pravidelně potíže s fotbalovými fanoušky...

A tak v květnu z každého kraje přijela do Brna první pětice účastníků kurzu a začalo se. Zprvu dost nesměle, neboť určitá nervozita

panovala jak mezi posluchači, tak mezi lektory. Ale dlužno říci, že rozpaky se záhy rozplynuly a prvotní přehrada mezi stranami pomyslného stupínku vzala rychle zasně – snad proto, že v učebně V 7 žádný stupínek není? Na konci pátého dne se rozjízďeli do svých domovů lidé, kteří se naučili leccos užitečného – a uvěřili, že jejich práce v antikonfliktních týmech bude mít smysl.

Což je důležité. Neboť na začátku o smyslu celého projektu panovaly značné pochybnosti i na nejvyšších policejních místech, ale vlastně i mezi lektory, kteří měli v kurzu učit. Představa, že by totiž měla policie proti zdivočelému davu poslat dobrovolníky s květinou či bílým praporem, se leckomu zdála absurdní, ne-li scestná a nebezpečná.

„A hlavně nesmyslná, neboť něco takového jsme nikdy nezamýšleli,“ vysvětluje Mgr. Jitka Jurásková. „Poslat bezbranné jedince proti rozvášněné skupině, nebo dokonce davu, by bylo opravdu zbytečné a navíc jasný hazard. Ne. Antikonfliktní týmy mají svou roli tam, kde ještě panuje klid, kde se ještě dá argumentovat a vysvětlovat, tam, kde jsou demonstranti přístupni rozumným názorům.“

Kurz, který v Brně pořádali počátkem září, byl v pořadí druhý, třetí se uskuteční ještě do konce roku. Pak se jejich výsledky vyhodnotí a posoudí, eventuálně se náplň doladí. Už teď je ale z výsledků „ostrého nasazení“ dosavadních antikonfliktních týmů zřejmé, že nastoupená cesta má smysl. A už je rozhodnuto, že po prvních třech Správách krajů Policie ČR se do projektu zapojí i všechny ostatní – tak, aby v každém kraji měli co nejdříve aspoň pět vyškolených policistů.

„Předpokládáme, že by v příštím roce mělo proběhnout šest až osm kurzů, přičemž počet patnácti frekventantů se nám jeví jako ideální. Každému se tak můžeme během výukových hodin věnovat individuálně, v průběhu modelových situací si každý účastník může všechno vyzkoušet na vlastní kůži...“

v minulosti se stávalo, že v této oblasti vznikala četná nedorozumění a z nich pak plynoucí vzájemná nechuť mezi policisty i novináři. Předpisy jasně určují, kdo může vydávat novinářům informace – ale členové antikonfliktních týmů získali oprávnění, aby ty nejzákladnější mohli sdělovat. Než dorazí na místo tiskový mluvčí, může být všechno jinak...

Nejvíce prostoru je věnováno komunikaci s lidmi,

I práce s kamerou do nápně kurzu patří

„Byly to vesměs děti mezi patnácti a osmnácti a pořád se ptaly, proč policie proti fašistům nezasáhne,“ vzpomíná major Kroužil. „A lidi z týmu jim trpělivě vysvětlovali, co policie podle zákona a předpisů může, a co nemůže. A že na místě je přítomen právní expert, který průběh akce bedlivě sleduje a vyhodnocuje – a jakmile by shledal, že došlo k porušení zákona, dá pokyn k zásahu. Jenže náckové jsou mazaní...“ Ostravští členové antikonfliktního týmu mají zkušenosti asi největší. Už docela pravidelně provázejí třeba vlaky, jimiž se vydávají na své „spanilé jízdy“ obávaní fanoušci Baníku – a navázali i kontakty s jejich kápy! Díky nim se jim daří většinou fandům zabránit v mnoha výstřelcích a výtržnostech včetně rvaček a násilí... Prý i ti největší grázlové mají cosi jako čest, a když něco slíbí, jejich slovo platí...

Kdo zrovna není v akci, dění vprostřed učebny sleduje velice pozorně

Kurz pro antikonfliktní skupiny, jak ho v Brně připravili, představuje úhrnem třicet vzdělávacích hodin v průběhu pěti pracovních dnů jednoho týdne. Plus čtyři hodiny navíc, jež jsou věnovány úvodní a závěrečné besedě, seznámení účastníků a hodnocení.

Účastníci si domů odvázejí osvědčení o absolvování, jež jim napříště umožňuje účast v antikonfliktních týmech. Test, písemný ani ústní, se na konci kurzu nedělá, dovednost v mezilidských jednáních těžko hodnotit, natož známkovat – ale výsledky a růst jednotlivých účastníků bedlivě sledují lektori. A jejich růst je prý během kurzu očividný – a je vidět s každým dnem pobytu...

Začíná se přednáškami – nebo spíše lekce-mi, Brněnští se totiž snaží moc nepřednášet, volí spíše interaktivní styl ve vztahu lektor versus účastník kurzu – jež mají posluchače zasvětit do psychologie davu, problematiky extrémismu, připomenout jim právní podstatu problému, tedy záležitost kolem ochrany majetku a dodržování veřejného pořádku. Osvěžit jim znalosti práce s moderními spojovacími prostředky, protože bez vysíláčky se v akci určitě neobejdou. Pozornost je věnována i kontaktům se sdělovacími prostředky –

I umění jednat s novináři se dá naučit, jenom chtít!

A největší akce antikonfliktních týmů? Ano, letní Czech-teck!

Tam se sjely totiž všechny tři, a měly plné ruce práce!

„Ke střetům mezi technaři a policií nedošlo, spíš v průběhu účinkovali jako prostředníci mezi technaři samými,“ říká major Kroužil. „Na úvod fungovali při tom, když účastníci najížděli na místo

a silnice byly přetížené. Dopravka regulovala provoz a lidi byli nervózní, takže naši jim vysvětlovali, co se děje, jak dlouho to asi potrvá. Navíc se snažili udržet volný průjezd pro záchranky a hasiče, na trase taky zapadl kamion a musela se k němu prodrat těžká vyprošťovací technika.“

Zkrátka, bylo toho dost a dost, navíc vše vlastně poprvé – ale povedlo se! A třeba po skončení akce, když už se technaři začínali rozjíždět, byli mezi nimi antikonfliktní týmy zas. A nabízely jim třeba možnost fouknout si zkusmo do balonku. Aby jaksi věděli, jestli už mohou bezpečně za volant, anebo mají radši ještě počkat. Představte si, že toho využilo přes pět set řidičů, a zhruba stovka ještě nadýchala promile a vrátila se tedy zalehnout! Takže na silnici toho dne vyjelo o sto podnapilých řidičů méně – o kolik méně nehod a o kolik méně krve a mrtvých, to se vyčíslit nedá, ale...

„Po dohodě s organizátory technoparty fungovali policisté z antikonfliktních týmů v závěru i jako informátoři: těm, co se hodlali z Doupova dostat veřejnou dopravou, vyhledávali v jízdních řádech autobusová a vlaková spojení. A nikdo neměl pocit, že je to policisty nedůstojné! Policie je prostě služba veřejnosti, lidem. A jestli můžeme konfliktům předcházet, a nikoli je řešit, vždycky je to lepší, levnější. A lidštější,“ říká major Kroužil.

Samozřejmě, jsou ovšem situace, které se už dobrým slovem řešit nedají – a pak je na místě rázný a nekompromisní zásah. Ale dokud to jde po dobrém? Vždycky je rozumné to aspoň zkusit!

Jan J. VANĚK
Foto Jiří NOVÁK

Mgr. Jitka Jurásková ze SPŠ Brno a major Mgr. Milan Kroužil z Policejního prezidia

obsažena je i problematika stresu a zvládání zátěže.

„Nechtěli jsme, aby třeba lekce z psychologie přednášeli jen profesionální učitelé ze školy, hledali jsme i praktiky z výkonu, psychology od zásahovek a pořádkových jednotek, a podařilo se,“ dodává Mgr. Jurásková.

A pak přijde řeč i na to, že první antikonfliktní týmy už prošly úspěšnou zkouškou ohněm. Severočeský tým se osvědčil v Ústí nad Labem, kde se mu podařilo v červnu rozmluvit anarchistům bitku se skiny, která už byla na spadnutí...